

Vinko Zovko,
Rok Petrič

Predstavitev organiziranosti študentskih športnih tekmovanj na Univerzi v Ljubljani in širše

Presentation of the organization of student sports competitions at the University of Ljubljana and beyond

Abstract

Since student sport competition at the University of Ljubljana is more popular year after year, we present the organization of the Sports Association of the University of Ljubljana, which takes care of the organization of competitions at the university level. Both the association and its involvement in competitions at the national and international level are presented.

Keywords: student sport, inter-faculty competitions, university competitions, Sports Association of the University of Ljubljana, University of Ljubljana, Slovenia.

Izvleček

Ker je študentski tekmovalni šport na Univerzi v Ljubljani iz leta v leto bolj priljubljen, v tem prispevku predstavljamo organiziranost Športne zveze Univerze v Ljubljani, ki skrbi za organizacijo tekmovanj na medfakultetni ravni. Predstavljena je tako organizacija kot tudi njena vpetost v tekmovanja na državnem in mednarodnem nivoju.

Ključne besede: študentski šport, medfakultetna tekmovanja, univerzitetna tekmovanja, Športna Zveza Univerze v Ljubljani, Univerza v Ljubljani, Slovenija.

■ Uvod

Da ima ukvarjanje s športom pri mladih številne koristi z vidika fizičnega razvoja, je že dolgo znano. Toda zelo pomembna je tudi socialna komponenta ukvarjanja s športom. Mladi preko športa spoznavajo prijatelje in na zdrav način preživljajo čas v družbi vrstnikov. Skozi interakcijo z vrstniki, zlasti v ekipnih športih, mladi pomembno razvijajo svoje socialne kompetence. Mladi, ki v večji meri razvijejo te kompetence skozi šport, so skozi celotno življenje v večji meri pripravljeni na prenose znanja, vrednot, prepričan in načinov vedenja. Zato številni avtorji zelo poudarjajo vlogo športa pri socializaciji tudi v študentskih letih (Harrison in Naraya, 2003).

Poleg tega ne smemo pozabiti, da mladi, tudi ali pa predvsem v času študija, skozi šport pridobijo še eno pomembno kompetenco, in sicer navajanje na tekmovalnost in srečevanje s konkurenco. Študenti, ki sodelujejo v športnih dejavnostih, imajo tako več možnosti, da se bolje pripravijo na konkurenco na drugih področjih svojega življenja (Yan in McCullagh, 2004). Če potreba po navajanju na tekmovalnost in soočanje s konkurenco v mlajših letih še ni tako nujno, pa je ključno, da se študenti tega »navadijo« vsaj pre-

den vstopijo na trg dela oziroma preden naletijo na konkurenco v okviru svoje kasnejše poklicne kariere.

Zaradi vsega povedanega je organizacija športne vzgoje in športnih tekmovanj na fakultetni in univerzitetni ravni pomembna ne zgolj zaradi zabave, ampak tudi širše – zaradi pridobivanja pomembnih kompetenc za življenje. V tej reviji smo že pisali o pomenu (obvezne) športne vzgoje na fakultetah (Zovko in Čater, 2016). Problem njenega postopnega izginjanja kot obvezne vsebine ni le slovenski problem, ampak podobne rezultate kažejo tudi številne mednarodne študije (Hensley, 2000; Strand, Egeberg in Mozumdar, 2010). Zgodovinsko gledano je bilo obdobje okrog leta 1920 in še nekaj let po tem tisto, ko praktično skoraj ni bilo mogoče najti univerze v ZDA, ki ne bi poznala obvezne športne vzgoje, na žalost pa se od tedaj naprej delež univerz, ki (obvezno) športno vzgojo vključujejo v svoje programe, vseskozi le še zmanjšuje (Cardinal, Sorensen in Cardinal, 2012).

V tem prispevku se zato pretežno ukvarjamo z drugim vidikom ukvarjanja s športom med študijem, tj. z organizacijo univerzitetnih športnih tekmovanj in vlogo **Športne zveze Univerze v**

Ljubljani (SZUL) pri tem. Naš namen je predstaviti delovanje in organiziranost zveze ter pregledno razložiti njeno vlogo pri tekmovanjih tako na domači kot tudi na mednarodni ravni.

■ O Športni zvezi Univerze v Ljubljani

Športna zveza Univerze v Ljubljani je zveza športnih društev, ki skrbi za študentski tekmovalni šport z organizacijo študentskih športnih tekmovanj, z organizacijo priprav in udeležbe študentov Univerze v Ljubljani na državnih univerzitetnih športnih tekmovanjih in na mednarodnih študentskih športnih srečanjih. SZUL je samostojna in nepridobitna študentska organizacija, ki deluje po načelih prostovoljnosti, nepridobitnosti, enakopravnosti članic, javnosti dela, fair-playa in uresničevanja javnega interesa na področju športa. Zveza je bila ustanovljena na podlagi Zakona o društvih leta 2007. Danes je v članstvu zveze aktivnih 22 športnih društev oz. članic, in sicer: Akademski golf klub, Akademski jadralni klub Fakultete za pomorstvo in promet, Akademsko atletsko društvo Slovan, Akademsko nogometno društvo AND, Akademsko športno društvo ŠTUC, Akademsko športno društvo Veterinar, Klub borilnih veščin Rival, Nogometni klub Bravo, Rokometni društvo Slovan, Športno društvo Ekonomske fakultete v Ljubljani, Športno društvo Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo, Športno društvo Fakultete za strojništvo Ljubljana, Športno društvo FE in FRI, Športno društvo študentov Fakultete za upravo, Športno društvo Srebrni sokol Ljubljana, Športno društvo Calcit Ljubljana, Športno društvo zaposlenih na Univerzi v Ljubljani, Športno društvo Zdravstvene fakultete, Študentski športni klub Zdrava zabava, Študentski veslaški klub Ljubljana, Študentsko šahovsko društvo ter Univerzitetni karate klub.

SZUL posega v vseslovenski in mednarodni športni prostor prek Slovenske univerzitetne športne zveze (SUŠZ), ki je članica Olimpijskega komiteja Slovenije, Evropske univerzitetne športne zveze (EUSA) in Mednarodne univerzitetne športne zveze (FISU). SZUL v okolju ponudnikov športnih tekmovalnih programov za študente ne nastopa samostojno, temveč je del novitega slovenskega študentskega športnega sistema. Ta sistem predstavljajo SUŠZ kot krovna študentska športna organizacija ter njene članice (regijske univerzitetne športne zveze, ki delujejo v slovenskih univerzitetnih središčih): Športna zveza Univerze v Ljubljani, Univerzitetna športna zveza Maribor, Univerzitetna športna zveza Primorske ter Slovenska univerzitetna športna zveza. Slika 1 ponazarja organizacijsko strukturo študentskega oz. univerzitetnega športno-tekmovalnega prostora. Razvidna je hierarhična postavitev organizacij, ki delujejo v tem sistemu in njihova umeščenost v slovenski in mednarodni športni prostor.

Temelj celotne strukture predstavljajo študentska oziroma univerzitetna športna društva, ki delujejo v posameznih univerzitetnih središčih. Študentska športna društva so osnovne celice, okrog katerih se povezujejo posamezni športni navdušenci. Študentska športna društva so članice univerzitetnih športnih zvez. Ločimo jih na fakultetna športna društva (organizirana so po fakultetah in združujejo študente, profesorje in zaposlene) in panožna študentska športna društva (združujejo praviloma študente, ki so navdušenci nad posamezno športno panogo oziroma disciplino). Študentska športna društva se povezujejo v univerzitetne športne zveze, le te pa se povezujejo v Slovensko univerzitetno športno zvezo (SUŠZ). SZUL (in posredno njene članice) ima dostop do vseslovenskega in mednarodnega športnega prostora prek SUŠZ,

saj je SUŠZ članica tako Olimpijskega komiteja Slovenije kot tudi Evropske univerzitetne športne zveze (EUSA) in Mednarodne univerzitetne športne zveze (FISU).

Slika 1. Povezanost SZUL z domačimi in mednarodnimi športnimi organizacijami (Vir: Bilten predstavitev športne zveze Univerze v Ljubljani, 2009/2010).

■ Študentska športna tekmovanja na domači ravni

Medfakultetna športna tekmovanja so tekmovanja študentov in študentskih moštev, na katerih sodelujejo študenti in študentska moštva članic Univerze v Ljubljani. Zmagovalci medfakultetnih športnih tekmovanj pridobijo naslov univerzitetnih prvakov Univerze v Ljubljani v izbrani panogi oziroma disciplini v tekočem študijskem letu. Tekmovanja se delijo na (1) univerzitetna prvenstva in (2) univerzitetna ligaška tekmovanja.

(1) Univerzitetna prvenstva so študentska športna tekmovanja, ki so organizirana kot enkratni športni dogodki. V preteklosti so bila v okviru SZUL že organizirana prvenstva Univerza v Ljubljani v 24 športih, in sicer v štafetnem teku, curlingu, šahu, skvošu, namiznem tenisu, badmintonu, deskanju na snegu, smučanju, karatingu, judu, boksu, taekwon-do-ju, namiznem nogometu, biljardu, pikadu, družabnih plesih, rokometu, floorballu, odbojki na mivki, tenisu, plavanju, orientacijskem teku, atletiki, ter košarki 3 x 3.

Slika 2. Univerzitetna ligaška tekmovanja v dvoranskem nogomet, košarki in odbojki (Avtorica: Ana Kregar).

(2) Univerzitetna ligaška tekmovanja so študentska športna tekmovanja, ki so organizirana po ligaškem načelu in potekajo skozi celo študijsko leto. Večinoma gre za kolektivna športna tekmovanja, v katerih lahko nastopajo samo izbrane vrste (1–3) posameznih fakultet članic Univerze v Ljubljani. Med bolj zanimivimi ligaškimi tekmovanji velja izpostaviti dvoranski nogomet, košarki in odbojki (glej Sliko 2):

- Univerzitetno ligaško tekmovanje v dvoranskem nogometu (futsalu): V študijskem letu 2018/19 je prijavljenih 19 ekip posameznih članic Univerze v Ljubljani. Zmagovalci tekmovanja se uvrstijo na državno univerzitetno prvenstvo v dvoranskem nogometu, kjer zastopajo Univerzo v Ljubljani. Tekmovanje poteka med novembrom in aprilom. Tekme so na sporedu vsak teden ob četrtrkih. Med študenti, ki nastopajo v univerzitetni ligi v dvoranskem nogometu, je kar nekaj tekmovalcev, ki igrajo v prvi, drugi ali tretji slovenski nogometni ligi. Nekateri igralci pa se merijo tudi v tujih ligah, predvsem v sosednji Avstriji (Rajkovič in Osredkar, 2018).
- Univerzitetna košarkarska liga je ligaško tekmovanje v košarki, na katerem se medsebojno merijo moštva posameznih fakultet Univerze v Ljubljani. Zmagovalci lige se uvrstijo na državno univerzitetno prvenstvo v košarki v tekočem študijskem letu, kjer zastopajo Univerzo v Ljubljani. Tekmovanje poteka v moški in ženski kategoriji. V moški kategoriji je v letošnjem študijskem letu prijavljenih 17 ekip, v ženski pa 8 ekip. Tekmovanje poteka od novembra do maja. Tekme so na sporedu vsak teden ob ponedeljkih (Jamnik, 2018).
- Univerzitetna odbojarska liga je ligaško tekmovanje v odbojki, kjer se preizkušajo moštva fakultet Univerze v Ljubljani. Zmagovalci lige se uvrstijo na državno univerzitetno prvenstvo v odbojki v tekočem študijskem letu, kjer zastopajo Univerzo v Ljubljani. Tudi to tekmovanje poteka v moški in ženski kategoriji. V moški kategoriji je v letošnjem študijskem letu prijavljenih 13, v ženski pa 12 ekip, kar pomeni skupaj štiri ekipe več kot lani. Tekmovanje poteka od novembra do aprila, tekme pa so na sporedu vsak teden ob sredah (Hribar, 2018).

Skupno število vseh udeležencev v ligaških tekmovanjih Univerze v Ljubljani študijskem letu 2018/19 znaša 928 študentov (pri čemer jih je posredno vključenih še dodatnih 3.500). Vključeni so v skupaj kar 69 ekip, ki zastopajo vseh 26 članic Univerze v Ljubljani.

■ Študentska športna tekmovanja na mednarodni ravni

Mednarodna univerzitetna študentska tekmovanja so športna tekmovanja, v sklopu katerih tekmujejo študentje iz različnih držav. Programe mednarodnih športnih tekmovanj delimo na (1) Evropska univerzitetna prvenstva in (2) druga mednarodna študentska športna srečanja. Evropska univerzitetna prvenstva so uradna univerzitetna športna tekmovanja, ki so del koledarja Evropske univerzitetne športne zveze, udeležijo pa se jih lahko le državni univerzitetni prvaki, torej zmagovalci nacionalnih univerzitetnih prvenstev v različnih športnih panogah. Druga študentska športna srečanja na mednarodni ravni so neuradna univerzitetna ali študentska športna srečanja oziroma tekmovanja med študenti posameznih univerz in/ali fakultet.

V sklopu mednarodnih in državnih študentskih tekmovanj je vsekakor potrebno izpostaviti sodelovanje ŠZUL s Slovensko univerzitetno športno zvezo (SUŠZ), ki je nacionalna univerzitetna športna organizacija, ki skrbi za tekmovalni šport študentov na ravni Republike Slovenije. SUŠZ v sodelovanju z nacionalnimi panožnimi zvezami med drugim organizira udeležbo najboljših slovenskih športnikov s statusom študenta na mednarodnih študentskih tekmovanjih (univerzijadah in svetovnih univerzitetnih prvenstvih). Del programa za leto 2019 je zajemalo udeležbo na 29. zimski univerzijadi, ki je potekala marca 2019 v ruskem mestu Krasnojarsk. Športniki iz 58 držav so se borili za 76 kompletov medalj. Študentska reprezentanca Slovenije je na univerzijadi nastopila v šestih športih, zastopalo pa jo je 20 športnic in športnikov študentov.

Univerzijade so uradna mednarodna študentska tekmovanja. Organizira jih Mednarodna univerzitetna športna zveza, v katero je združenih 164 nacionalnih univerzitetnih športnih organizacij. Univerzijade sodijo med vrhunska športna tekmovanja, na katerih so dosežki ovrednoteni skladno s Pogoji, pravili in kriteriji za registriranje in kategoriziranje športnikov v Republiki Sloveniji. Poleg promocije športa in športne odličnosti je smoter univerzijad promocija mednacionalnega in medkulturnega sodelovanja ter izmenjave izkušenj in doživetij študentov in vseh delov sveta. Več o letošnji univerzijadi je objavljeno na spletni strani tekmovanja <https://krsk2019.ru>.

Udeležba na univerzijadah je povezana tudi s precejšnjimi materialnimi stroški. Del stroškov udeležbe pokrije Slovenska univer-

zitetna športna zveza iz javnih sredstev prejetih od Fundacije za šport in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport ter drugih virov glede na kakovost oziroma kategorizacijo športnika. Drugi del stroškov udeležbe naj bi načeloma pokrile državne športne zveze posamezne panoge, ki športnike predlagajo v reprezentanco ali pa kar športniki sami. Žal se vedno več državnih panožnih športnih zvez sooča s finančno podhranjenostjo, zaradi česar vedno večji delež finančnega bremena udeležbe na mednarodnih tekmovanjih prelagajo na fakultete, iz katerih športniki prihajajo ali pa v skrajnih primerih na udeležence – športnike. Sofinanciranje udeležbe s strani Slovenske univerzitetne športne zveze je odvisno od kategorizacije študenta. Poleg tega Slovenska univerzitetna športna zveza pokriva v celoti strošek spremljajočega kadra in aktivnosti (fizioterapevti, sanitetni material, vodstvo odprave ipd.).

■ Literatura

1. Cardinal, B. J., Sorensen, S. D. in Cardinal, M. K. (2012): Historical perspective and current status of the physical education graduation requirement at American 4-year colleges and universities. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 83 (4), 503–512.
2. Harrison, P. A. in Naraya, G. (2003): Differences in behavior, psychological factors, and environmental factors associated with participation in school, sports and other activities in adolescence. *Journal of School Health*, 73 (3), 113–120.
3. Hensley, L. D. (2000): Current status of basic instruction program in physical education at American colleges and universities. *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 71 (9), 30–36.
4. Hribar, G. (2018): Bilten univerzitetne odbojarske lige Univerze v Ljubljani.
5. Jamnik, M. (2018): Bilten univerzitetne košarkarske lige Univerze v Ljubljani.
6. Predstavitev športne zveze Univerze v Ljubljani, 2009/2010. Bilten, 4.
7. Rajkovič, D., Osredkar, Ž. (2018): Bilten univerzitetne lige v dvoranskem nogometu – futsalu Univerze v Ljubljani.
8. Strand, B., Egeberg, J. in Mozumdar, A. (2010): Health-related fitness and physical activity courses in U.S. colleges and universities. The International Council for Health, Physical Education, Recreation, Sport, and Dance. *Journal of Research*, 5 (2), 17–20.
9. Yan, J. in McCullagh, P. (2004): Cultural influence on youth's motivation for participation in physical activity. *Journal of Sport Behavior*, 27 (4), 378–390.
10. Zovko, V., Čater, T. (2016): Športna vzgoja na uglednih tujih univerzah. *Šport*, 64 (1-2), 30–34.

mag. Vinko Zovko, predavatelj
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta
vinko.zovko@ef.uni-lj.si